

Bæredygtige og klimavenlige tiltag i den selvstændige lægepraksis

Klimaforandringerne udgør den største trussel mod sundheden i det 21. århundrede. For at undgå katastrofale klimaforandringer skal de fossile udledninger hurtigt reduceres kraftigt, et projekt som alle dele af samfundet skal bidrage til. Sundhedsvæsenet står for en betragtelig del af de danske udledninger, og af sundhedsvæsenets udledninger står den kliniske aktivitet for lige omkring $\frac{3}{4}$ viser tal fra Danske Regioner.

Derfor bør alle sundhedsvæsenets aktører, inklusive privatpraktiserende læger, bidrage til at mindske klimaaftrykket af den kliniske aktivitet. Nedestående finder I eksempler på, hvordan bæredygtighedsarbejdet kan sættes i gang og på, hvor I kan finde inspiration til arbejdet.

Hvordan kommer vi i gang?

En forudsætning for at komme i gang med det bæredygtige arbejde, er at nogen, der er engageret i området, tager teten og følger op undervejs. Ikke alle medarbejder behøver at være engagerede. Man skal have lov til at stå på sidelinjen og følge med i sit eget tempo. Start i det små og find de mest lavthængende frugter.

Få defineret en ansvarlig og rammerne for det

For at få en klar ide om, hvor meget tid og hvor mange ressourcer, man ønsker at prioritere bæredygtighed i klinikken, kan det anbefales, at tage det op som et punkt til et møde. Der kan være meget forskelligt hvad folk vil engagere sig i og forholde sig til. Alle holdninger bør høres og inddrages løbende.

Hvor skal vi starte?

Det kan være uoverskueligt at se for sig, hvor man skal starte. Man kan vælge at tage den pragmatiske løsning eller en visionære løsning afhængigt af konteksten og stemningen.

Den pragmatiske løsning

I den situation kan man starte med at gøre sig klart, hvilke tiltag man måske allerede gør i klinikken, som er gode for klimaet og miljøet. Dette er med til at skærpe fokus og motivere til at turde mere. Tag gerne snakken i plenum, så alle har mulighed med at komme med input og føle sig inddraget.

Det kan være en mulighed, at dele det klimavenlige arbejde op i to dele.

Klinikkens drift

Her handler det om alt det praktiske så som strømforbrug, varmekorbrug, papirforbrug, engangssartikler (fx. utensiler, urinkopper, lejepapir mm.), madindkøb, rengøringsartikler, affaldssortering, transport (til arbejde, sygebesøg). Bliver der slukket for unødvendig strøm, evt med strømafbryder til udvalgte apparater? Kan man undgå at printe eller giver det mening at printe på begge sider? Er det muligt at udskifte engangsstyr til flergangsstyr? Kan lejepapiret undværes? Spiser I plantebaseret? Vil en klinik-elcykel være en mulig investering?

Klinisk arbejde

Her handler det om udredning, behandling og henvisninger samt hvilken måde man kommunikerer med patienten på – telefon, mail, video, fysisk. Der eksisterer allerede en del ideer og tiltag at gribe i udarbejdet af "vælg klogt". Et eksempel kan være at se på, om der tages for mange blodprøver og om de alle de prøver der tages, er nødvendige. Husker vi at afmedicinere? Kan der henvises til socialmedicinsk tiltag frem for at behandle med medicin? Er telefon- eller videokonsultation et alternativ?

Hvilke vaner og procedure har vi? Hvorfor gør vi som vi gør? Bruger vi de ressourcer, vi har, rationelt og smart? Kan det gøres anderledes?

Vælg de tiltag, der ligger lige for og som er nemmest at gøre noget ved, eller som der er flest, der bakker op omkring. Følg op og revurder.

Den visionære løsning

Her starter arbejdet med et ønske om at skabe bæredygtige og klimavenlige visioner og værdier for organisationen. Der udarbejdes et værdipapir, der skal skabe rammerne og påvirke arbejdet i retning af mere klimavenlige handlinger. En ide kan være at sætte afgrænsede mål for klinikken som kan evalueres løbende. Optimalt set bør disse mål være baseret på en analyse af udledningerne fra klinikken for at sikre, at tiltagene har den største mulige effekt. Målene kan omhandle indkøb, forbrug, drift, arbejdsgange, producentkrav, investeringer mv. Man kan måske blive enige om 3-5 klimavenlige tiltag som man vil arbejde med de næste 1-2 år. En ide kunne være at skifte lungepatienter fra spray til pulverinhalatorer. At udskifte engangsudstyr til flergangsudstyr. At indføre mere plantebaseret frokost. At minimere papirforbrug. At undgå at smide for gammelt medicin ud. Det er en god ide at udpege en ansvarlig for denne proces og følge op løbende.

Opfølgningen bør ligesom valget af målene basere sig på en analyse af udledningerne fra klinikken for at sikre, at der faktisk sker en mindsning CO₂-aftrykket.

Inspiration

Grøn Praksis/almen medicinske tiltag i klinikken: [Grøn Praksis](#)